

Ljubljanski List

večerna priloga deželnemu uradnemu časniku.

Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov ob 5. uri zvečer.

Uredništvo in upravnništvo: Kolodvorske ulice št. 15. — Z urednikom se more govoriti vsak dan od 11. do 12. ure. — Rokopisi se ne vračajo. — Inserati: Štatisopna pošta vrsta 4 kr., pri večkratnem ponavljanju dajo se popust. — Velja za Ljubljano v upravnistvu: za celo leto 6 gld., za pol leta 3 gld., za četrt leta 1 gld. 50 kr., na mesec 50 kr., pošiljatev na dom velja mesečno 9 kr. več. Po pošti velja za celo leto 10 gl., za pol leta 5 gld., za četrt leta 2 gld. 50 kr. in za jeden mesec 85 kr.

Štev. 293.

V Ljubljani v sredo, 23. decembra 1885.

Tečaj II.

V Ljubljani, 23. decembra.

Odkar so se izvršile volitve v novi angleški parlament, od tedaj bavijo se skoro vsi listi ne-prestano z ugibanjem, kako bode postopal v bodočnosti bivši angleški premier Gladstone, se li pogodi s Parnellovci, izpolni njihove želje po avtonomiji Irske in lastnem parlamentu, da tako dobi njegova stranka zopet večino. Nekateri listi so uže z vso gotovostjo zatrjevali, da je Gladstone obljubil Parnellovcem jim izpolniti vse želje gledé Irske. Da take vesti vznemirjajo Angleško, je gotovo. Čudno pa je to, da te Gladstonove koncesije niso osupnile samo konservativcev, marveč celó večino liberalcev, in tudi v Irski se čudijo nenadni Gladstonovi izredni prijaznosti. Res, da se Gladstonu ne more odrekat, da se je vse svoje življenje potezal za svobodo Irske, a toliko darežljivosti s svobodo ni še pokazal nikdar prej. Kaj ga neki zdaj priganja k temu? Se li boji smrti, predno dovrši svojo svobodomiselnost delo gledé Irske ali pa se mu zdi kramarski duh angleških liberalcev preomahljiv, da bi namreč danes obljubili, a čez kratko zopet pozabili. Gladstone hoče uporabiti razburjenost, katera še vlada vsled volitev.

Gladstonova svobodomiselnost pa je našla kaj malo prijateljev. V Irski so celó zmerni elementi, Orangisti, presenečeni z Gladstonovo preobilo mero liberalizma in koncesij. „Standard“ objavil je uže vse točke Gladstonove pomirljive politike; Gladstone je preklical to vest ter se sklicaval na svoj govor, katerega je govoril v Edinburgu, kjer je

skoro ravno nasprotno zatrjeval. Navzlic temu preklicu bavijo se vsi angleški listi zeló obširno z irskim vprašanjem; posebni irski parlament ne dá jim priti do miru. Pet točk se posebno poudarja. Bodoči parlament v Dublinu odločeval bode popolnoma prosto o irskih zadevah, tako da bode te sklepe mogla uničiti samo kraljeva beseda, če bode to nasvetovalo angleško ministerstvo.

Sicer pa se bodo irski poslanci udeleževali kakor prej državnega zakonodavstva v Westminsteru. Policijska uprava pride Ircem v roke, pri čemer bodo se vé da prevzeli dolžnost, da varujejo toliko sovražene zemljiške posestnike. Pogodba med Gladstonom in Parnellom sega baje celó tako daleč, da se uresniči Parnellov posebno priljubljen načrt o irski varstveni carini proti Angleški.

Irsko vprašanje je zdaj na dnevnem redu v Angleški, in to vprašanje ne bode se moglo kar tako brezobzirno zopet odstaviti z dnevnega reda. Irska narodna stranka priporila si je v parlamentarnem življenju uže toliko pomena in moči, da se ne more, ne sme več prezirati; vsak pameten državnik mora z njo računati, če neče uže naprej prepričati se o neuspešnosti njegovih naporov. Irska narodna stranka pridobila si je pri zadnjih volitvah v novi irski parlament toliko poslancev, da njihovi glasovi odločujejo o angleški politiki, o političnem položaji Velike Britanije. Obe stranki angleškega parlamenta poganjate se za prijaznost Parnellovcev, kajti le njihovi glasovi odločujejo parlamentarno zmago ali poraz. Se vé da sta pri tem lovu za prijaznostjo Parnellovcev obe stranki nekako sramežljivi, kajti zveza z Irci velja še

vedno za sramoto in greh. Konservativci se posebno varujejo pokazati svojo potrebo po Parnellovcih; dasi zeló potrebujejo njihovo potrebo, vender še zdaj niso pokazali, da bi za prijateljstvo hoteli dati kake koncesije gledé Irske. Do zdaj držali so se konservativci konsekvantno svoje stare politike, da zabranjujejo na vsak način vsako odločitev Irske od Angleške; konservativci so v svojih zastarelih nazorih tako trdovratni, da rajši ravnajo z Irsko kakor z odkritim sovražnikom, nego da bi jej dovolili samosvojnost.

Vlada do zdaj že ni pokazala, kako se hoče obnašati nasproti temu vprašanju, toda dolgo se ne bode mogla več zdrževati s svojim izrekom; ko se snide parlament, tedaj se bode moralo tudi o tem vprašanju razpravljati ter se tudi konečno rešiti, kajti irski glasovi odločilni so za parlamentarno zmago ali poraz. Želeti bi uže bilo, da se vender reši tako kočljivo irsko vprašanje ter se Irski dovoli toliko samosvojnosti, kolikor je to možno brez odškodovanja državne celokupnosti.

Govor posl. dr. Papeža o zadevi dolenjske železnice.

(Govoril v dež. zboru dne 22. decembra.)

Slavni zbor! Nikar ne mislite, da bodem ponavljal razgovore o dolenjski železnici, kakor se je razgovarjalo tukaj uže 20 let. Mi Dolenjci nočemo več govorjenja, tega je uže odveč, tega smo se naveličali; časi so se predrugačili, sedaj pričakujemo nujna dejanja. Ako vlada hoče kaj odločnega ukreniti, bode ona, to mislim, sedaj gotovo ukrenila, ko ima železnica veliko

Osem dni potem poročil se je sir Henry, zadobivši posebno dovoljenje, v navzočnosti mnogih prič v cerkvi Saint-James.

Črnc Cuffée bil mu je tovariš.

Sarah Jones bila je konečno zalo dekle, dasi tudi se jej je videlo, da je kmetsko dekle. Bila je oblečena v krasni beli opravi, ki je bila v slabem razmerju z njeno navadno obleko od katuna.

Sir Henry bil je po izreku cerkovnika resen in miren.

Storil je bil sklep — ali moder ali ne — in izvršil ga je.

Vest o tej neprimerni poroki raznesla se je bila bliskoma med plemstvom, in kdor je mogel, bil je navzoč v cerkvi. Gledali so izza cerkvenih klopi, šepetali si na ušesa, posmehovali se ter se veli tako, da se ni zlagalo s svetim krajem.

Sir Henrya in Saro vezala je odslej vez, veljavna pred Bogom in ljudmi, in nekatere posledice te zveze zapazile so se takoj.

Prejšnji njen zaročenec, štacunski pomočnik, odškodovan je bil za zgubo Sare s znatno svoto, da je takoj začel kupčijo na svoje — sploh premagane so bile vse ovire. Govorec o nji dejal je filozofično:

Listek.

Baron in njegova kuharica.

(Iz francoščine prevel -o-c.)

(Konec.)

Nesrečno mlado dekle je bilo v veliki zadregi in ni znalo, kaj hoče reči, kaj početi. Z jedne strani postati bi imela čislana, ponosna gospa, vozila bi se v kočiji na sprehod, imela vsega v obilji kar zamore dati bogastvo in razkošnost, in in kar se jej je dozdevalo še posebno vabljivo, je bilo to, da jo bodo njene prijateljice in sorodniki zavidali. Z druge strani jej je pa bilo žugano, da bode sramotno odpuščena brez spričevala, kar se je v tedanjih časih smatralo mnogo resnejše nego sedaj, kajti služabniki niso bili tako redki, nego sedaj. V sredi med vsemi temi okolnostmi in premisleki, bila je pa še jedna druga oseba, nek sluga v štacuni za dišave, od katerega si je dala dvoriti in kateremu bo treba dati slovo, če se poroči s svojim gospodarjem. Nikoli še nobena kuharica ni bila v enakih škripcih.

„Tedad!“ zakliče v tem trenutku sir Henry obrnivši oči od ure na mlado dekle, ki je stalo nepremično, držeč konec predpasnika pred očmi, „pet minut je preteklo! Kaj je s teboj?“

Uboga Sarah! Kako nesrečna si zaradi njegovega nagnenja do tebe. Pozabila si vse svoje obljube, vse prisege!

„Pokorna sem vam, sir Henry“, odgovori ihtea Sarah in pade na kolena. „Vse bodem storila, kar mi ukazete... toda hudo, zelo hudo je za me, ubogo dekle to iznenadenje.“ In znova pričela je ihteti.

„Hočeš tedaj postati lady Gumbleton?“ vpraša odločno baronet. „Dobro! Vstani, bodi pametno dekle in obriši si oči. Ni ti pač treba pretakati solz zaradi tega. Pojdi danes še zadnjikrat v kuhinjo; jutri zvedela bodeš moje nakane.“ Odšla je. Bila pa je ves dan v tako obupnem stanju, da so skoro vsi drugi domači služabniki bili neprijetno iznenadeni.

Nekaj posebnega se je moralo zgoditi, toda kaj? Ko je drugi dan sir Henry naznanil služinčadi, da se bo poročil z Saro, bilo je kakor bi bila udarila strela v vso družino.

Strežnik in oskrbnica izstopila sta takoj iz službe. Dve sobarici storili sta ravno tako, rekoč, da nemarete biti pokorni taki osebi, in tudi dva druga slugi.

Sir Henry odpustil je vse osebe iz službe, plačal jim za jeden mesec plačo ter jim zabičil, naj se ne prikažejo več v njegovi hiši.

važnost z narodno-gospedarskega stališča, razen tega pa v drugem oziru pomen za nekatere revne, akoravno najpoglavitejše kraje na Dolenjskem, ker je vsled slabe komunikacije ta revščina nastala, da bode imela zgradba železnice za dotične prebivalce v prvi vrsti pomen silne zgradbe, „Nothstandsbau“.

V letnem poročilu čitamo, da so tehnična dela in poizvedbe o kupčijskih zadevah tako daleč gotove, da bode na podlagi teh visoki vladi mogoče, prihodnje leto predložiti visokemu državnemu zboru postavno predlogo gledé te železnice.

V dotični seji gospodarskega odseka pa je nam povedal povabljeni strokovnjak gospod Luckmann, kateremu se imamo zahvaliti za prav važne podatke, da tehnična dela še niso toliko dovršena, da bi vlada mogla na to vložiti predlogo sedaj v državnem zboru. Torej gre najprej nas Dolenjcev želja na to, da bi se tehnična dela pospeševala kolikor je mogoče, da ne bode zopet eno leto več zgubljeno, da ne bode zopet za eno leto zakasнено.

Potem pa, ko bode to enkrat stvarjeno, potem upiramo mi Dolenjci vsi našo nado na naše gospode državne poslance, kateri bodo imeli priložnost pri razpravah o carinski in trgovinski zvezi z Ogersko izdatno vplivati na to, da se enkrat omogoči zgradba dolenjske železnice v smislu današnjega predloga gospodarskega odseka, posebno da se bode načrt smatral za enotni projekt in da bi se nikakor ne morda enostransko zidala — kar bi bila nesreča — samo kočevska proga.

Torej še enkrat, in, Bog daj, slednjič izrekam svoje prepričanje in trdno upanje v imenu svojih dolenjskih volilcev, da bodo naši gospodje državni poslanci vsi za dolenjsko železnico združeni delovali kot možje jekleni, neizprosni v pravem trenutku. Za to sem tudi jaz sodeloval pri sestavljanju današnjega predloga gospodarskega odseka in priporočam ta predlog slavnemu zboru v odobrenje.

Politični pregled.

Avstrijsko-ogerska država.

V štajerskem deželnem zboru stavil je poslanec Raič naslednji predlog: Visoki deželni zbor rači skleniti: 1.) Obvezni pouk v risanju na deželnem nižem gimnaziju v Ptuju naj se odpravi; 2.) naj se za deželni nižji gimnazij v Ptuju postavno razpiše učiteljska stolica za slovenski jezik v zvezi z latinščino in grščino ter se redno namesti. — Predlog se je zavrzel. Proti njemu glasovali so vsi Nemci, tudi konservativci.

Solnograški deželni zbor je sklenil, poslati prošnjo do vlade in do obeh zbornic drž. zbora, naj se kmalu dovrši železniška zvezna črta Solnograda s Trstom čez Ture.

„Vrag jo vzemi! Sir Henry napravil je dobro kupčijo, to bode videl še le pozneje.“

Medeni tedni minoli so kmalo. Sir Henry popeljal je zaročeno na svoje posestvo Gumbleton, najel ji odgojiteljico, ki jo je poučevala v čitanji, pisanji in brenkati na klavir.

Preteklo je precej časa, predno si je Sarah pridobila potrebnih vednosti, in dasi jej je bilo na razpolago vse — najlepše obleke in vse razkošje plemenitaške hiše, ni si mogla nikoli pridobiti finejših manir.

Sir Henry spoznal je kmalu, da je težko opustiti stare vkoreninjene navade. Uvidel je tudi kmalu, da je Sarah samosvoj značaj. Ko se je bila privadila novemu položaju in se ni več bala svoje vzgojiteljice, služabnikov in soproga, vzkipela je sem in tja v jezi in se obnašala tako, kar se nikakor ni strinjalo z navadami dam iz boljših krogov.

Nekateri sosedje z dežele prišli so sem in tja iz spoštovanja do sir Henry-a na pohod, ali pa so oddali svoje vizitnice, in kakor je umevno te zveze prenehale so takoj bodi-si v Gumbleton-u ali London-u, kamor sta se poročena časih podala za malo časa. Sir Henry uveril se je bil, da mora pohajati v boljše kroge le sam. Njegova soproga ni bila sposobna za boljšo družbo, in čutil je od

Moravski deželni zbor je zaključil svoje zasedanje. V jedni zadnjih sej potrdil je izvolitev namestnika Schönborna. Kakor znano, so liberalci dolgo časa skušali preprečiti potrditev te volitve.

Gališki deželni zbor sklenil je vlašsko leto upeljati neko spremembo domovinske pravice. Vlada pa je zdaj naznanila deželnemu odboru, da bi ne bilo primerno zakon o domovinski pravici tako spremeniti, da bi moral oni, kdor hoče dobiti domovinsko pravico, delj časa bivati v jednem kraju. — Najvažnejše priloge pridejo še le po Božiči na vrsto. Deželni zbor zboroval bode toliko časa, da se otvori državni zbor.

Hrvatska središnja stranka pričela se je v slednjem času živahno gibati; te dni imela je klubovo sejo, pri kateri se je posvetovalo o organizaciji stranke. Vodji stranke sta grof Sermage in baron Živković. Ta stranka bo tudi izdajala po novem letu poseben list z naslovom „Agramer Tagblatt“. Čudno je, da bode iskala s tem nemških čitateljev.

Tuje dežele.

Nemški cesar Viljem zahvalil se je papežu za njegovo hitro in nepristransko posredovanje pri rešitvi Karolinskega sprasanja. Kakor se vidi, vlada zdaj med Vatikanom in Nemčijo najboljše razmerje.

V tem ko nam dohaja z jedne strani poročilo, da se je med Srbijo in Bolgarijo sklenilo premirje, poroča se iz **Belgrada**, da se je večja deputacija, sestoječa iz odličnih meščanov, podala h kralju, da ga zaprosi, naj nadaljuje vojsko. Nu, kralj se pač ne bode oziral na želje teh vročokrvnih glav, vedoč, da mu vojska ne more prinese koristij.

Položaj na jugu se je po polnem pojasnil. Med Srbijo in Bolgarijo sklenilo se je do 1. marca trajajoče premirje; obojestranske čete uže zapuščajo ozemlje. Imenovali so se od obeh stranij tudi uže pooblaščenca, kateri se bodo pogajali o določbah miru. Tako se bode razmotala mirno vsa kočljiva zadeva, in na Balkanu zagotovi se zopet za delj časa mir.

V Carigradu z nezadovoljstvom in bojznijo opazujejo neprestano oboroževanje Grčije. Turčija namerava od Grčije zahtevati zopet pojasnil. V kratkem poda se turšk poslanik v Atene.

Razne vesti.

— (Usodepolen prstan.) Francosk časnik pripoveduje sledečo dogodbico: Don Alfonzo podaril je svoji prvi soprogi med drugimi stvarmi tudi prstan s krasnim biserom, obdanim z dijamanti. Kraljica Mercedes nosila ga je do smrti. Potem ga je dal Don Alfonzo svoji sestri, kraljevičini Eilarji, ki se tudi ni

dne do dne, koliko neumnost je učinil s to poroko. Po preteku nekoliko let misliti je pričel resno na ločitev; zvršila se je tudi mirno in brez vsega hrupa. Ni iskal ni dobil pravnega uzroka za sodnijsko ločitev; ni hotel in mogel dalje živeti s Saro. Odsle bival je v Berkeley-Square. Sarah pa je ostala na posestvih v Gumbleton, kjer se je bavila z mlekarstvom in vabila v goste sorodnike in prijatelje mladostnih let.

Sir Henry postal je zopet fant in zahajal je v poprejšnjo družbo, a dobro je čutil in tudi njegovi drugovi, da je zaigral življenje.

Več let potem umrl je sir Henry; ker ni imel lastnih potomcev, bil mu je dedič njegov bratranec, vdovi pa je ostal vžitek posestva Gumbleton. Sarah se ni dosti zmenila za zgubo svojega soproga, kajti sedaj zamogla je vsaj prosto obračati znatne dohodke zemljišča. Podpirala je vse dobrodelne naprave in postavila je mnogo koč ubogim. Doživela je sedemdeseto leto; no pri njej niti zob časa ni ogledal robatih manir.

Lady Betty, ki je zakrivila vso nesrečo, poročena je bila z lordom Kingsburyjem. Bila je kraljica v najboljši družbi in ni je ganila nesreča, ki jo je napravila. Njen beg z lordom odpustil se jej je zaradi njegovega visokega dostojanstva in ogromne imovine.

nikdar od njega ločila. Po njeni smrti nosil ga je mladi kralj v spomin na obe umrli. Kraljica Kristina, ki je dobila prstan od svojega umrlega soproga, premišljala je dolgo, če bi ga nataknila na prst ali če bi ga spravila v skrinjico za drago kamenje. Nazadnje se je odločila za slednje. Ko se je o tej stvari na madridskem dvoru govorilo, menil je šaljivec, da bi kraljica bolje storila, ako bi ga poslala Don Carlosu. Zopet drugi je dejal, da bi ga pretendent takoj nesel v zastavnico in bi prstan tedaj ne imel zaželjenega uspeha.

— (Zima na Laškem.) Iz Genove se poroča, da je letos nekatere dni sem po vsem Laškem tak mraz, da se jednakega ne spominjajo. Severno od Apenin v nižavi reke Pad ostane termometer tudi o poldanskih urah pod ničlo. Na obrežji Ligurijskem, ki slovi zaradi ugodnega podnebja, imajo letos dokaj snega in ledu. Po ulicah San Remijskih ležal je sneg cel dan, klimatični zdravilni kraj Nervi ima led uže nekoliko dni, in tudi v Mesini in Kataniji v znožji Etna oblekla je zemlja snežno obleko v silno začudenje tamšnjih prebivalcev. Na Rivijeri, ki je posebno v zavetji in ki oskrbuje v tem času severne kraje s cveticami, je vse zmrznjeno in se ne bodo mogli čuditi oni, ki s cveticami kupčujejo, če jih bodo nekaj dni le prav malo iz Laškega dobili.

— (Oče in sin.) Iz Königsberga na Pruskem se poroča: Pred nekoliko dnevi šel je usnar iz bližnje vasi s svojim sinom, kateri gimnazijo obiskuje, na lov. V gozdu sta jeden drugega iz oči zgubila. Kar zagleda oče, da se v goščavi nekaj giblje. Misleč, da je lesica, nameri in vstrelji. V tem trenutku se začuje grozen krik. Strelec hiti na mesto in najde tam svojega sina z razstreljeno glavo v krvi.

— (Mirtin venec.) Veliko zanimanje proužročila je po celem Saksonskem pravda proti pastoru Hohnu v Grosshartmannsdorfu, ki je ukazal odvzeti neki nevesti mirtin venec, kojega je po cerkvenem običaji neopravičeno nosila. Najprvo je bil pastor obsojen zaradi razžaljenja časti v vseh instancah. A s tem nezadovoljen, vložil je priziv še jedenkrat na višje sodišče v Draždanih, od katerega je bil sedaj oproščen.

— (Izneverjenje v tiskarnici za koleke.) V državni tiskarnici za koleke v Madridu prišli so na sled velikanski goljufiji; izneverilo se je več milijonov. Zaprli so uže policijskega stotnika, pri katerem so našli koleke in druge vrednostne tiskovine, koje so vse zapečatili.

— (Dvanajsteri rodovi izraelski v novi zavezi) so: 1.) Stari Judje: Abraham, Izak, Jakob, David itd. 2.) Novi Judje: Abrahamer, Isaakleben, Jakobsohn, Davidsohn, Levisohn, Mandelsohn itd. 3.) Rastlinski Judje: Eisenkraut, Rosenblüh, Mandelblüh, Feigelstock, Rosenstock, Rosenzweig, Rosenkranz, Grünzweig, Birnbaum, Buxbaum itd. 4.) Zvezdoznanski Judje: Stern, Fixstern, Goldstern, Silberstern, Morgen-

Ta vse skozi istinita povest bodi v pouk vsem mladim ljudem, da natanko preudarijo vsak korak, da konči ne omagajo pod pezo nepremišljenosti.

Pesnikov Božič.

(Po don Pedru R. de Alarconu posnel A. Sušnik.)

I.

Bilo je pred mnogimi leti — star sem bil še le sedem let. Zimski večer se je mračil in ko odmolimo „Ave Maria“, obrne se oče moj k meni.

„Pedro,“ dé on s povzdignenim glasom, „danes se ti ne treba vleči v postelj s kurami, velik si uže ter smeš s svojimi stariši in večjimi brati in sestrami večerjati. Danes je božični večer!“

Nikoli ne bom pozabil, s kako radostjo so me prešinile te besede.

Jaz smem pozno spat iti!

Svoje manjše brate in sestre sem nekako prezirljivo gledal ter sem takoj mislil, kako bom po sv. treh Kraljih to dogodbico, ta prvi izstop iz moje otročnosti pripovedaval v šoli.

II.

Večerno zvonjenje v mesteci našem je bilo uže utihnulo.

V mesteci našem! Devetdeset milj od Madrida, tisoč milj od sveta oddaljenem, v neki postranski dolini Sierre Nevade!

stern itd. 5.) Rudarski Judje: Grünwald, Buchwald, Hartberger, Grünberger, Goldberger, Königsberger, Schlossberger itd. 6.) Prirodninski Judje: Stein, Gold, Goldenstein, Silberstein, Rubinstein, Diamant, Steiner, Silberer, Messinger, Kupferbrecher itd. 7.) Divji Judje: Löw, Wolf, Hirsch, Fuchs, Bär, Hecht itd. 8.) Peresni Judje: Adler, Geier, Gans, Tauber, Strauss itd. 9.) Zemljopisni Judje: Oesterreicher, Mailänder, Frankfurter, Schlesinger, Hamburger, Wiener, Berliner, Portugall itd. 10.) Gospodarstveni Judje: Grünfeld, Aehrenfeld, Sonnenfeld, Bienenfeld, Herzfeld, Hirschfeld, Brachfeld, Wiesinger, Kleemann itd. 11.) Barvarski Judje: Blau, Weiss, Grün, Schwarz, Braun, Grünhut, Weissmann, Schwarzmann, Gelblinger, Hoehrother itd. 12.) Trgovski Judje: Kohn, Rothschild, Leder, Engel, Spitzer, Fischer, Friedmann, Gutmann, Fleischmann, Klein, Abeles, Gross, Mayer, Kurz, Deutsch, Lange, Singer, Freund, Jeiteles, Pinkes, Itzig, Kneipels.

— (Ljudsko štetje v Nemčiji.) Začetkom tega meseca vršilo se je ljudsko štetje v nemškem cesarstvu. O tej priliki pokazalo se je, da ima Berolin več prebivalcev, nego se se pričakovalo, namreč 1 316 882. Tedaj je Berolin sedaj po velikosti tretje mesto v Evropi; večja sta le London in Pariz. Kako silno hitro da Berolin raste, razvidi se, ako se pomisli, da je imel leta 1650 samo 6100 prebivalcev; leta 1740 narastlo je število prebivalcev na 90 000, l. 1786 na 147 386, l. 1840 na 309 950, l. 1861 na 528 000, l. 1871 na 825 389, l. 1875 na 968 635 in pred petimi leti na 1 122 230. Jednako hitro do sedaj še nobeno drugo mesto ni rastlo. — Kar se drugih večih mest tiče, ima Monakovo 260 000, Drazdane 245 515, Lipsko 170 076, Stuttgart 125 510, Augsburg 65 476 prebivalcev.

Domače stvari.

— (Deželni zbor kranjski) imel je včeraj sejo, katera je trajala od 10. ure dopoldne do 3. popoldne. Seja bila je jako živahna, posebno obširen bil je razgovor o premeščenju sodnije in davkarije iz Zatičine v Višnjo Goro, debate udeleževali so se posl. Hren (kot poročevalec), Šuklje, Svetec in dr. vitez Bleiweis-Trsteniški. Prošnja o premeščenju izročila se je s priporočilom deželni vladi. — Tudi o dolenski železnici bila je debata živahna; govorili so posl. vitez Gutmansthal-Benvenutti, dr. Pappež, Hren, Pfeifer, Dev, dr. Dolenc; vsi govorniki potezali so se za gradnjo železnice. Potem rešilo se je več poročil deželnega odbora in prošenj. Prihodnja seja bode dne 4. januarja ob 10. uri dopoldne. Obširnejše poročilo priobčimo pozneje.

— (Čitalnica v Šiški) ima občni zbor dne 26. decembra t. l. popoldne ob 3. uri. Dnevni red: 1.) Nagovor prvomestnika. 2.) Poročilo tajnika. 3.) Poročilo blagajnika. 4.) Poročilo knjižničarja. 5.) Volitev

Še vas vidim v duhu vse, vas starši, vas brate in sestre! Velik panj tli in plapola na ognjišči, okolo kojega smo bili vsi zbrani.

V kotu tik ognjišča sedeli ste moji stari materi, koji ste ostali čez noč pri nas, da bi predsedovali pri naši božičnici; dalje so se nahajali še okolo nas moji starši, mi otroci in posli.

Kajti pri tej rodbinski svetkovini morala je biti vkupe vsa družina, nas vse naj bi ogreval jeden in isti ogenj. Še dobro se spominam, kako so stali hlapci in na tleh čepeli ali klečale dekletke; spoštljivost pred njihovo gospodo jim ni pripuščala, da bi sedeli vpricho njih. Sredi med nas vlegle so se na tla mački ter so spali z obrnjenim hrbtom k ognji. Nekateri snežinke, izgubivše se v dimnik, priletele so celo na ognjišče.

Zvunaj pak je bril veter in nam pripovedoval povedke o naših ljubih na dalnjem tujem, o ubožcih, o potujočih. Oče moj in starša sestra moja brenkala sta na harfo in jaz sem ju kljub ugovarjanji spremljeval z velikim pastirskim bobnom, kojega sem bil izdelal v ta namen popoldne iz razbita vrča.

In vse je bilo polno življenja in radosti. Prestice, štručke, povitke, bonboni, rozolija in črešnjavec šli so od rok v roko. Smejali in kramljali smo

odbora: a) prvomestnika, b) blagajnika, c) 6 odbornikov. 6.) Posamezni predlogi.

— (Nesreča na železnici.) Iz Maribora se poroča, da je v petek zvečer na južnem kolodvoru železniški stroj povozil vojaka, kateri je iz nepredvidnosti šel čez tir. Vojak obležal je takoj mrtev.

Narodno-gospodarstvene stvari.

Po katerem potu moramo naše sadjarstvo povzdigniti.

Narodno-gospodarska važnost sadjarstva je uže davno poznata. Vselej in vedno se je priporočalo kmetovalcu, tudi na to stroko kmetijstva svojo pozornost obračati, a na Kranjskem imeli so vsi pozivi le malo uspeha. Kakor je brati v aktih kmetijske družbe, je zadnja uže pred sto leti vedela ceniti gospodarsko vrednost sadjarstva in je tudi v tem zmislu delovala noter do današnjega dne. Gotovo ni kmetijske stroke, o kateri bi se bilo vsled inicijative kmetijske družbe toliko pisalo kot o sadjereji in morda izvzemši živinarstvo tudi nobena druga stroka ni toliko državnih podpor dobila kot sadjarstvo.

In pri vsem tem je naše sadjarstvo še po vsem nerazvito, in žalostno moramo gledati na sosedne dežele, katere vsled svojega cvetočega sadjarstva množijo svojo narodno bogastvo. Kateri so pa vzroki vspevanja sadjarstva v naših sosednih deželah, posebno na Štajerskem? In kateri so vzroki, da s povzdigo sadjarstva pri nas ne gre naprej? Ne malomarnost dotičnikov, ki so bili poklicani, sadjarstvo pospeševati, ampak spoznali niso onega pota, kateri je druge sadjarske dežele dovedel do cvetočega sadjarstva.

Edino pravi pot sadjarstvo pospešiti je, kmetovalcu kakor hitro mogoče dati zadostno množino dobro izgojenega sadnega drevja izključljivo le taci plemen in vrst, ki zadostujejo krajevnim (podnebnim) in kupčijskim razmeram.

Na ta način delali so povsod, morebiti marsikaterikrat tudi nevedé, koder so danes v sadjarstvu uže napredovali.

Ali se je na Kranjskem v tem zmislu kedo kaj briga? Ne! Res se je na vse kriplje priporočalo in poučevalo, kako drevje izgojevati, a kako bomo malo se je doseglo. Če pa premislimo nepristransko ali je pa tudi kmetovalcem samim mogoče, si potrebno sadno drevje izgojiti, moramo odločno zanikati. Sadno drevo pravilno izgojiti (in le dobro izgojeno drevo je kaj vredno) zamore le tisti, ki ima v tej zadevi velike vaje in izkušnje. Kmetu se pa nikakor ne splača in tudi časa in prilike nima za malo število dreves si potrebno vajo in izkušnje za izgojo sadnega drevja pridobiti, ker pa dreves od drugod ne dobi, se pa raje za sadjarstvo niti ne briga. Da je to res, v izgled nam je naša dežela.

Na drugi strani je zopet res, da so se kmetovalci v nekaterih krajih kaj močno poprijeli sadjarstva, na

na vse pretege; konečno sklenemo, da gremo k polunočnici in rano k prvi maši.

Nakrat se oglasi sredi radovanja tiho pevanje, pesen babice moje:

Božič pride,
Božič mine;
Mi tudi gremo —
A nazaj nas ne bo.

Vzlic mojim mladim letom zadele so me te besede v srcé.

Bilo je probujenje iz otročjih sanj, spoznavanje, ki je daleč presegalo moje dosedanje pojme, čudna slutnja, nekaj predokus grenic trpkostij pesnikovih: bila je moja prva inspiracija. . . . Videl sem s čudesno razločnostjo pomembe polno usodo treh zbranih tú pokolenstev rodbine moje.

Babice moje, starši, bratje in sestre prihajali so mi kot marširajoča armada, čegar prednja straža je uže z jedno nogó v grobu, ko je ležala zadnja še v zibeli. A ta tri pokolenstva tvorila so vkupe jedno stoletje! In z vsemi stoletji je bilo jednako! Tudi naše bo izginolo kot preteklo, izginola jednako tudi bodoča!

In s proroškimi očmi zrl sem v bodočnost, a zopet je šlo tisoč Božičev v zaton, redno se ponavlja in z njimi naše življenje, nade naše; tisoč in tisoč radostij, kojih tú zbrani ne bomo

pr. občine med Loko in Kranjem. Če pa preiščemo dobičke teh sadjarskih občin, najdemo kaj slabe razmere. Obilo sadno drevje teh občin obstoji skoz in skoz iz malo vrednih sort, ki niso za nobeno kupčijo, tistih sort, ki so kaj vredne, jih je pa premalo, da bi kupca v deželo privabile. Kmetovalci znajo biti prepričani, da tudi sadni kupci pridejo v deželo, če izvedó, da je najti dovolj sadja ene in tiste sorte. Zmes iz različnih sort, če so še tako dobre, kupec ne more rabiti, on mora, če hoče izhajati, z eno dobro sorto cel železnični vagon napolniti.

V tem smo edini, da moramo naše sadjarstvo povzdigniti, torej delujmo v gori navedenem smislu. Dajmo kmetovalcu uže izgojeno drevo v roke, gotovo ga bode vsadil. Drevje izgojuje naj se v občinskih in okrajnih drevesnicah, c. kr. kmetijska družba je pa uže osnovala svojo veliko deželno drevesnico. Na ta način nam bode mogoče v kratkem času veliko sadnega drevja med kmetovalce spraviti. Vse drevje, ki se vsadi, naj bode pa le taci sadnih sort, ki so za dobre spoznane in ki imajo kupčijsko vrednost. Za vso Kranjsko zadostovalo nam bode morda 12 jabolčnih in 12 hruševih sort, in gotovo bode vsaka občina iz teh zamogla 4—6 njej priležnih sort izbrati. Na Kranjskem imamo skoro vse boljše sorte zastopane, le treba nam je pozvedeti, kako se obnašajo, in mogoče nam bode med dobrim najboljšo izbrati. „Novice.“

Telegrami „Ljubljanskemu Listu.“

Dunaj, 23. decembra. Taaffe je uže toliko okreval, da v kratkem zapusti posteljo.

Trst, 23. decembra. Na Lloydovem parniku „Trieste“ sim iz Benetk došli star delavec obolel je včeraj zjutraj na koleri, danes zjutraj pa je popolnoma ločen v bolnici umrl. Drug 25letni delavec umrl je včeraj zjutraj v bolnici; prej bolehal je več dnij za krčem in drisko. Sekcija ni pokazala pozitivnega rezultata.

Carigrad, 23. decembra. Muktar paša odpotoval je zvečer v Egipt.

Darmstadt, 22. decembra. Princ Aleksander Hessenski dobil je od bolgarskega kneza naslednjo brzojavko: „Piro, 21. decembra, ob 6. uri zvečer Premirje se je ravnokar podpisalo; armada prične jutri vračati se. Srbi morajo najprej zapustiti bolgarsko ozemlje, in sicer do 24. decembra, potem zapusti bolgarska armada srbsko ozemlje v treh dnevih. Premirje traje do 1. marcija.“

Sofija, 22. decembra. Dnevni knezov ukaz naznanja premirje ter se zahvaljuje vojakom za vrlo obnašanje. Knez hvaležno priznava, da se ima bolgarska armada za uspehe zahvaliti neprestani skrbi cara in vzorni delavnosti ruskih častnikov.

uživali skupno, združeni; sestre in bratje moji raztreseni so bili po vsem svetu, roditelji naši mrtvi, a jaz ostal sem sam, osamljen med svetom; za devetnajstim stoletjem sledilo je dvajseto; ogenj na tem ognjišči pogorel je do pepela, mladost moja prominola, leta mojega življenja so potekla, pogreb moj pri kraji, spomin ná-me, prej takó čislán, časten, — pozabljen; unuki moji so nehvaležno in nebrizno uživali sad mojega truda, teknilo jim je in veselili so se življenja, a v lobanji moji gomzeli so črvi in oskrunjevali prostor, kjer so se nekedaj porodile vse te misli.

Potok solz udere se mi iz očíj.

Vprašajo me, zakaj jočem, in ker sam nisem vedel zakaj, ker nisem mogel vse jasno pojmiti ali na kak drug način si tolmačiti, menili so, da sem zaspan ter so me poslali spat.

Zdaj sem pa plakal znova zaradi tega, in takó so tekale in se spajale prve solzé mislečega človeka s poslednjo otroško. V slednji noči — nisem zatísnil očesa — čul sem iz postelje glasno radovanje pri pojedini, koje se nisem smel udeleževati zbog tega, ker sem bil — po njihovih mislih — preotročk — ali — kakor sem sedaj preverjen — uže preveč mož. Konečno sem vender sladkó zaspal.

(Konec prihodnjic.)

Atene, 22. decembra. Krečani so do vlastij izdali spomenico, v kateri zahtevajo združenje z Grško.

Pariz, 22. decembra. V zbornici naznanil je Freycinet, da se je z Madagaskarjem sklenil za Francosko ugoden mir.

Telegrafično borzno poročilo

z dne 23. decembra.

Jednotni drž. dolg v bankovcih	82.95
» » » srebri	83.20
Zlata renta	109.90
5% avstr. renta	100.10
Delnice narodne banke	872. —
Kreditne delnice	294.60
London 10 lir sterling	126.05
20 frankovci	9.97 ⁵
Cekini c. kr.	5.98
100 drž. mark	61.90

Tujci.

Dne 21. decembra.

Pri **Maliči**: Schuster, Bartolitsch in Kralowsky, trgovci, z Dunaja. — Kollpacher, trgovec, in Siegl, c. kr. profesor, iz Gradca. — Smola, c. kr. majorja soproga, iz Weinbühla.

Pri **Slonu**: Berger z Dunaja. — Domán, sod. beležnik, s soprogo, iz Budimpešte. — Spitz, tovarn. zastopnik, iz Hrvaške. — Grašič, jednol. prostovoljec, iz Dubrovnika. — Dr. Russ, c. kr. okr. glavar, iz Kamenika.

Pri **Bavar. dvoru**: Zoppoloto iz Maseboggie. — Gollob iz Celovca. — Premrov iz Čerknice.

Pri **Juž. kolodvoru**: Slovačky, pravnik, z Dunaja. — Kunewalder, urednik, iz Gradca. — Neuner, tovarn. posestnik, iz Celovca. — Šumi, c. kr. finančni uradnik, iz Gorice. — Debeutz Katarina iz Loke.

Umrli so:

Dne 20. decembra. Janez Zorman, vpokoj. paznik, Sv. Petra cesta št. 55, Morbus Brightii.

Dne 21. decembra. Josipina Knoblochar, krojačeva hči, 3 l., Starinarska steza št. 1, davica. — Gustav Čeh, mizarjev sin, 15 mes., Poljanska cesta št. 18, atrofija.

Dne 22. decembra. Neža Muzlovič, soproga hišnega posestnika, 39 l., Hrdeckyeva Vas št. 13, vnetje ledvice.

V civilni bolnici:

Dne 19. decembra. Fran Javorek, pisar, 60 let, pljučni edem.

Dne 21. decembra. Andrej Naglič, delavec, 37 let, behost.

Meteorološko poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura	Vetrovi	Nebo	Mo. krina v mm
21. decbr.	7. zjutraj	745.26	— 8.4	szpd. sl.	obl.	
	2. pop.	744.02	— 5.0	»	jasno	0.00
	9. zvečer	744.82	— 5.6	hzv.	megla	

Najfinejši bohinjski sir

ravnokar izboren zaradi obile nareze (160) 19 prav po ceni priporoča
J. R. Paulin v Ljubljani,
specerijaska trgovina, Špitalske ulice št. 2.

V našem založništvu je ravnokar zagledala beli dan in je v naši knjigarnici na prodaj:

Učna knjiga za babice o porodoslovju

spisal

dr. Alojzij Valenta,

c. kr. vladni svetovalec in redni javni profesor porodoslovja, vodja in primarij deželnih dobrodelnih zavodov itd.

To najnovejšo stališče v tej velevažni stroki povsem zavzemajoče delo posvetil je gosp. pisatelj spominu provzročitelja antiseptike v porodoslovju, J. F. Semmelweiss-u.

S tem je naznačen smer cele knjige, temeljiti studij in prebiranje od v to svrhu poklicanih bode gotovo prospešen blagru naših žen.

Knjiga obsega 20 pol v veliki 8° in 34 poučnih podob ter velja 2 gld. 50 kr. (190)

V Ljubljani 22. decembra 1885.

Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg.

Umetne

zobe in zobovja

vdevlje po najnovejšem **amerikanskem** načinu brez vsakih bolečin ter izvršuje **plombovanja** in vse **zobne operacije** (39) 73

zobozdravnik A. Paichel,

poleg Hrdeckega mostu, 1. nadstropje.

Odgovorni urednik J. Naglič.

Sv. Jakoba kapljice.

V popolno in zanesljivo ozdravljenje vseh želodečnih in živčnih bolezni, celó taci, ki so vsem dosedanjim zdravilom se ustavljale, osebno za kronični želodečni katár, slabost v želodci, ščipanje, krče, slabo prebavljanje, boječnost, utripanje srca, glavoból itd. — **Sv. Jakoba kapljice**, prekapljane po receptu bosopétih menihov grškega samostana Aktra iz 22 najboljših zdravilnih rastlin jutrove dežele, izmed katerih vsaka posamična še dandanes zavzema prvo mesto kot zdravilo, in se je vselej vsled sestave rabilo te kapljice z vspehom.

Dobivajo se v steklenicah po 1 mk. in 2 mk.

Glavna zaloga: M. Schulz, Hannover, Schillerstrasse. Zaloga: Lekarna »pri angelju« v Ljubljani; lekarna Fr. Scholz v Beljaku; lekarna Adovicih v Trstu, Via Farneto; Salvator-lekarna v Zagrebu; lekarna »pri angelju« na Dunaji (Am Hof); lekarna »pri zlatem bobru« v Solnogradu; mestna lekarna »pri madoni« v Bocnu. (169) 26—3

Konkurencija

sleparstvu

konjskih plaht!

Neka uže 50 let obstoječa

ces. kralj. dež. priv.

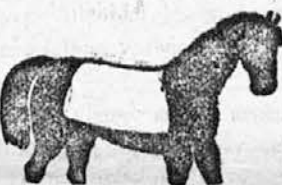
tovarna za koce in plahte

pooblastila nas je, da bi mogli z novo se prikazavšo konkurencio temeljito tekmovali, njene izdelke iz istinito solidnega, reellnega in dobrega blaga, namreč

konjske plahte

od danes naprej

samo po gld. 1,60 komad

velikih, debelih, širokih in nepokončljivih **konjskih plaht** prodajati. Te plahte so 190 cm. dolge in 130 cm. široke, imajo barvne obroke ter so debele lik deska, tedaj v resnici nepokončljive.

Razpošiljajo se proti gotovini ali povzetji. — Vsak dan se razpošiljajo na vse dele sveta te plahte in so povsodi jako omiljene, ker iste rabijo i za posteljne odeje in so preje veljale več nego dvakrat toliko. (181) 4—4

Naslov:

Exportwarenhaus „zur Austria“,
Wien, Ober-Döbling, Mariengasse 31,
v lastni hiši.

Pazi naj se natanko na adresu.

Zavratnikov

vsake fasone, barve in kakovosti; kakor znano, je

največja zaloga in najceneje nakupovanje

pri

(59) 18

J. C. Hamann-u

Mestni trg.

Pri

Ig. v. Kleinmayr & Fed. Bambergu

v Ljubljani

se dobivajo vedno vse

knjige družbe sv. Mohora

in tudi sledeče knjige:

Abecednik za slovenske ljudske šole. Sestavila A. Razinger in A. Žumer. 20 kr.

Abecednik slovensko-nemški. Sestavila A. Razinger in A. Žumer. 25 kr.

Brezovnik, šaljivi Slovence, 60 kr., vezano 70 kr.

Celestina J., Aritmetika za nižje gimnazije, I. del, vezana 1 gld. 30 kr.; II. del, vezana 1 gld. 10 kr.

Celestina J., Geometrija za nižje gimnazije, I. del, vezana 70 kr.; II. del, vezana 80 kr.

Cimperman, Pesni, 60 kr.

Devoljan Miljenko, Mladini, 30 kr.

Dimitz A., Habsburžani v deželi kranjske 1282 do 1882. Slavnosten spis, na svetlo dal kranjski deželni odbor. 4 gld.

Filipovič, Kraljevič Marko u narodnih pjesmah. 90 kr.

Gregorčič, poezije, drugi pomn. natis, 1 gld. 20 kr., elegantno vezano z zlatim obrezkom 2 gld.

Hrovat P. Florentin, kranjska mesta s pelimi po dohami. 60 kr.

Janežič A., Slovensko-nemški slovar. 2 gld. 20 kr. vezan 2 gld. 70 kr.

Jenko Ivan, Pesmi, 1 gld.

Jesenko Janez, Avstrijsko-ogerska monarhija. — Domovinoznanstvo za četrti razred srednjih šol. 45 kr.

Jurčič Josip, Zbrani spisi, I. zvezek 1 gld., II. zvezek 70 kr., III. zvezek 70 kr., IV. zvezek 70 kr. V. zvezek 70 kr.; v krasnih platnicah vezan vsak zvezek 50 kr. več.

Kačič-Mišič, Razgovor ugodni naroda slovinsk 1 gld. 20 kr.

Kermavner V., Vadbe v skladnji latinski, vezane 1 gld.

Klail, Lehrgang der kroatischen Sprache, I., II. Theil sammt Schlüssel. 1 gld. 52 kr.

— Kroatischer Dolmetscher, 60 kr.

Knjižnica slovenske mladini:

I. zvezek: *Tomšič Ivan*, Dragoljubci, 30 kr.

II. » » » Peter rokodelčič, 36 kr.

III. » » » Cigler Janez, Sreča v nesreči, 35 kr.

Koblar A., Zgodovina fará ljubljanske škofije I. zvezek: Zgodovina sorske in preške fare, 30 kr.

II. zvezek: Zgodovina nakelske, dupljanske in goriške fare, 50 kr.

Kosec, Krščansko-katoliško pravoslovje, 1 gld. 20 kr.

Lavtar L., Občna aritmetika za učiteljska. Cena vezane knjigi 1 gld. 20 kr.

Lesar A., Liturgika ali sveti obredi pri vnani službi božji. Vezana 1 gld. 20 kr.

Majar H., Odkritje Amerike, trdo vezano 1 gld. 60 kr.

Prvo berilo in slovnica za slovenske ljudske šole. Sestavila Razinger in Žumer. 24 kr.

Padar, Zakon in žena, 40 kr.

Postave in ukazi za kranjsko ljudsko šolstvo. 1 gld. 50 kr.

Praprotnik, Mali šolski besednjak. 4. natis. Vezan 85 kr.

Razlag J. R., dr., Pesmarica, 60 kr., vez. 80 kr.

Rožek J. A., Latinsko-slovenski slovník. Vezan 2 gld. 70 kr.

Senokovič A., Fizika za nižje razrede srednjih šol, vezana 2 gld.

Šmid Kristof, Spisi. 3 zvezki po 40 kr.

Vošnjak I., dr., Poročilo o kmetijski enketi dne 17. in 18. aprila 1884 v Ljubljani, 50 kr.

Vraz Stanko, Izabrane pjesme, 1 gld. 80 kr., eleg. v platno vezane s zlatim obrezkom 3 gld.

Zapisnik hiš deželnega glavnega mesta ljubljanskega. Vezan 65 kr.

Zlatorog. Pravljica za mladino. 20 kr.

Znidaršič J., Nauk o desetnih (decimalnih) razlomkih pri računih z novo mero in vago. 60 kr.

V naši zalogi smo tudi na svetlo dali slovenske knjige s podobami za mladino, in sicer:

Pepelko, Snegulčica, Trnjevo rožico (4° velike) po 50 kr. Pravljice o:

Pepelki, Rudeči kapci in Obutem mačku (8° velike) po 25 kr.

O deželi lenuhov, Snegulčici, Pritlikovu (Palček) in **Robinzonu** po 15 kr.

(189) 5—5

Knjigarna Ig. v. Kleinmayr & Fed. Bamberg v Ljubljani

priporoča za

božična in novoletna darila

osebito naslednja dela:

Gregorčič Simon, Poezije. Drugi pomnoženi natis, cena 1 gld. 20 kr.; elegantno vezane z zlatim obrezkom 2 gld.

Jurčič Josip, Zbrani spisi. Elegantno vezani: I. zvezek 1 gld. 50 kr., II., III., IV. in V. zvezek, vsak po 1 gld. 20 kr.

Majar H., Odkritje Amerike, Trdo vezano 1 gld. 60 kr.

Filipovič, Kraljevič Marko u narodnih pjesmah, 90 kr.

Jenko Ivan, Pesni. 1 gld.

Knjižnica sloven. mladini: Dragoljubci 30 kr., Peter Rokodelčič 36 kr., Sreča v nesreči 35 kr.

Razlag, Pesmarica. 60 kr.

Šmid Kristof, Spisi. 3 zvezki, po 40 kr.

Zlatorog. Pravljica za mladino, 20 kr.

Tiskata in zalagata Ig. v. Kleinmayr & Fed. Bamberg v Ljubljani.